

SYLWESTER GÓRSKI
LESZEK KĘDZIOR
ALEKSANDRA MARCINIAK
DR EWA ROZKOSZ
JAROSŁAW ŻUGAJ

ITPO A WPGO DOLNY ŚLĄSK I POLSKA

STAN NA CZERWIEC 2024 R.

ITPO W PROJEKCIE WPGO DŚ 2023-2028 (2032)

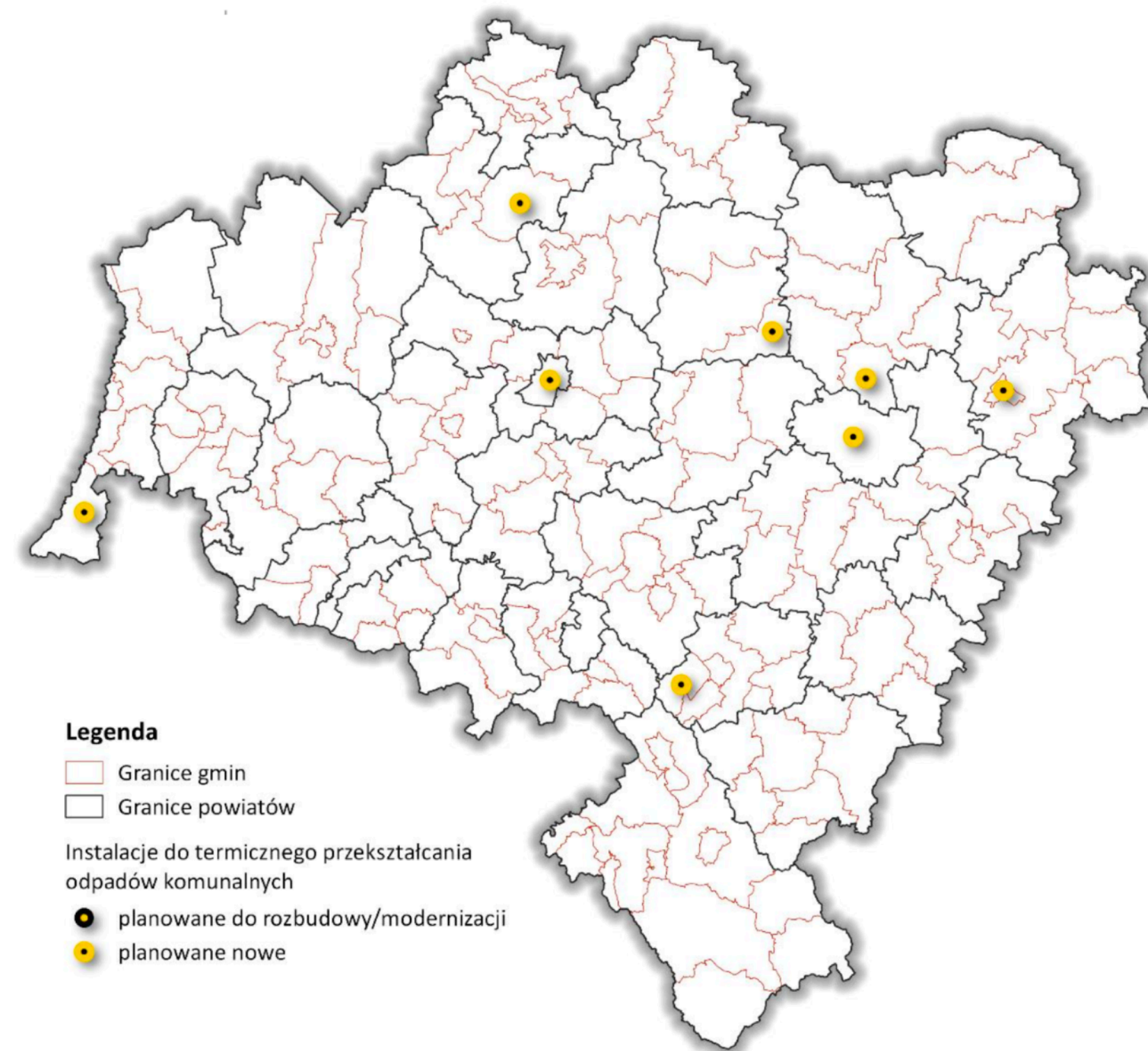
**DOLNY
ŚLĄSK**

PLAN INWESTYCYJNY

Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego
na lata 2023-2028 z perspektywą do 2032 r.

Tabela 28 Planowane nowe instalacje do termicznego przekształcania odpadów komunalnych i odpadów pochodzących z przetworzenia odpadów komunalnych¹⁷⁾

Lp.	Lokalizacja ²⁾	Planowane moce przerobowe [Mg/rok]	Planowany rok zakończenia budowy
1	2	3	4
1	Pieszycy	100 000 ^{DD}	2031
2	Bogatynia	10 000	2028
3	Brzeg Dolny	240 000 ^{EE}	2031
4	Legnica	100 000	2030
5	Oleśnica (gmina miejska)	17 000	2028
6	Polkowice	15 000	2030
8	Wrocław	150 000	2032
9	Wisznia Mała	200 000	2028
Suma		832 000	-

ITPO W PROJEKCIE WPGO DŚ 2023-2028 (2032)

PLAN INWESTYCYJNY

Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego
na lata 2023-2028 z perspektywą do 2032 r.

Lp.	Nazwa planowanych inwestycji (opis przedsięwzięcia)	Podać rodzaj planowanej inwestycji: modernizacja/rozbudowa/budowa	Całkowita kwota przewidziana na inwestycję brutto [tys. PLN]	Kwota dofinansowania [tys. PLN] / źródła finansowania	Planowany okres realizacji	Jednostka realizująca
Instalacje do termicznego przekształcania odpadów komunalnych i odpadów pochodzących z przetworzenia odpadów komunalnych ¹⁷⁾						
190.	Instalacja do termicznego przekształcania odpadów z paliwa RDF lub paliwa pochodzącego z odpadów Lokalizacja: Pieszyce	Budowa	350 000,00	300 000,00 / Środki własne, środki krajowe, środki zagraniczne	Bd	Bd
191.	Budowa instalacji do termicznego przekształcania odpadów komunalnych i odpadów pochodzących z przetworzenia odpadów komunalnych Lokalizacja: Bogatynia	Budowa	60 000,00	Bd / Środki własne, środki krajowe	2025-2028	Gminne Przedsiębiorstwo Oczyszczania Sp. z o.o.
192.	Instalacja termicznego przekształcania odpadów lub innych paliw, w tym paliw alternatywnych wytworzonych z odpadów komunalnych Lokalizacja: Brzeg Dolny	Budowa	1 600 000,00	525 000,00 / Środki krajowe (NFOŚiGW, WFOŚiGW)	Etap 1: 2024-2026 Etap 2: 2027-2029	Terra 77 Sp. z o.o.
193.	Budowa instalacji do termicznego przekształcania odpadów komunalnych i odpadów pochodzących z przetworzenia odpadów komunalnych Lokalizacja: Legnica	Budowa	100 000,00	450 000 / Środki własne, środki krajowe, środki zagraniczne	2025-2030	Podmiot prywatny w kooperacji z LPGK Sp. z o.o. w Legnicy
194.	Modernizacja kotła biomasowego o mocy 10MW do produkcji energii cieplnej w zakresie jego dostosowania do spalania paliwa alternatywnego RDF Lokalizacja: Oleśnica (gmina miejska)	Budowa	50 000,00	40 000 / Środki krajowe (NFOŚiGW, WFOŚiGW, Rządowy Fundusz Polski Ład), środki zagraniczne	2028	MGK Sp. z o.o. Oleśnica
195.	Budowa zakładu do termicznego przetwarzania odpadów pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych. Lokalizacja: Polkowice	Budowa	100 000,00	Bd / Środki krajowe (NFOŚiGW, WFOŚiGW)	2025-2030	Polkowicka Dolina Recyklingu Sp. z o.o.
196.	Budowa bloku energetycznego opartego na kotle rusztowym, bazującego głównie na frakcji palnej odpadów pochodzenia komunalnego	Budowa	920 000,00	- / -	2023-2028	Fortum Power and Heat Polska Sp. z o.o.
197.	Instalacja do termicznego przekształcania odpadów komunalnych i odpadów pochodzących z przetworzenia odpadów komunalnych Lokalizacja: Wrocław	Budowa	1 000 000,00	200 000 / Środki krajowe (NFOŚiGW)	2028-2032	Alba Polska

NIE DLA ITPO W WISZNI MAŁEJ I WROCŁAWIU

- **Spalarnia Fortum Power and Heat Poland w gminie Wisznia Mała:**

Inwestor odstąpił od budowy spalarni, o czym poinformował w oficjalnym komunikacie prasowym pt. „Fortum rezygnuje z budowy elektrociepłowni na paliwo z odpadów w gminie Wisznia Mała”. Ponadto Wójt Gminy Wisznia Mała odmówił wydania decyzji środowiskowej ze względu na niezgodność z MPZP.

- **Spalarnia Alba Polska we Wrocławiu:**

Obowiązujące Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Wrocławia na str. 312 (pkt. 3 Gospodarka odpadami) stanowi, iż „Strategia gospodarki odpadami komunalnymi dla Wrocławia nie przewiduje lokalizacji spalarni odpadów”. W świetle zapisów Studium lokowanie spalarni odpadów na terenie miasta Wrocławia jest niedopuszczalne. Stąd spalarnia zgłoszona przez Alba Polska powinna również zostać wykreślona z WPGO.

SPRZECIW SAMORZĄDOWCÓW WOBEC SPALARNI FORTUM

- Oświadczenie Prezydenta Wrocławia ws. planowanej inwestycji firmy Fortum (1.06.2021 r.)
- Oświadczenie Wójta Gminy Wisznia Mała w sprawie planowanej budowy elektrociepłowni (9.06.2021 r.)
- Wspólne oświadczenie Prezydenta Wrocławia oraz Wójtów Długołęki i Wiszni Małej (17.06.2021 r.).
- Stanowisko nr XL/7/21 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 18 czerwca 2021 r. w sprawie sprzeciwu budowy elektrociepłowni na południowo-wschodnim krańcu gminy Wisznia Mała w bezpośrednim sąsiedztwie gminy Wrocław.
- Stanowisko Rady Gminy Wisznia Mała w sprawie sprzeciwu wobec budowy przez Fortum Power and Heat Polska Sp. z o.o. we Wrocławiu elektrociepłowni na terenie gminy Wisznia Mała (30.06.2021 r.).
- Oświadczenie Burmistrza Gminy Trzebnica z dnia 12 lipca 2021 r. w sprawie planowanej budowy spalarni odpadów w gminie Wisznia Mała.
- Apel o rezygnację z planów budowy przez Fortum POWER and HEAT Polska Sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu elektrociepłowni na terenie gminy Wisznia Mała (Uchwała Nr XXXIII/384/21 Rady Gminy Długołęka z dnia 19 lipca 2021 r.
- Stanowisko Zarządu Powiatu Wrocławskiego z dnia 26 lipca 2021 r. w sprawie planowanej budowy spalarni odpadów na terenie gminy Wisznia Mała, w bezpośrednim sąsiedztwie miejscowości Ramiszów gmina Długołęka.

STRATEGIA ENERGETYCZNA DOLNEGO ŚLĄSKA

- 25 października 2022 r. Zarząd Województwa Dolnośląskiego przyjął "Strategię Energetyczną Dolnego Śląska – kierunki wsparcia sektora energetycznego". Dokument definiuje kierunki działań Samorządu Województwa zgodne z polityką energetyczną państwa oraz celami energetycznymi określonymi na szczeblu Unii Europejskiej.
- Absolutnym priorytetem zapisanym w Strategii jest przeciwdziałanie zmianom klimatu. Strategia koncentruje się więc na ograniczaniu spalania paliw kopalnych, zwiększenia udziału OZE, poprawie efektywności energetycznej. Spalarni śmieci w całym tym obszernym dokumencie w zasadzie nie ma... Poświęcono im jedynie taki oto krótki akapit:
- "Odzyskiwanie energii z odpadów w procesie ich spalania, pomimo że jest również sposobem minimalizowania ilości składowanych odpadów, jest uzasadnione jedynie pod warunkiem **ściśłego przestrzegania** hierarchii postępowania z odpadami (zasady obejmują kolejno: zapobieganie powstawania odpadów, przygotowanie do ponownego użycia, recykling, inne sposoby odzysku, w tym odzysk energii oraz unieszkodliwianie), a także zapewnienia jak najmniejszej ilości i szkodliwości emisji dla życia i zdrowia ludzi oraz środowiska."

KRAJOWE POTRZEBY W ZAKRESIE ITPO

- Krajowe zapotrzebowanie na spalanie odpadów to maksymalnie 4 mln ton rocznie, ale w praktyce jest znacznie niższe (potwierdza to wykorzystanie obecnych instalacji na poziomie zaledwie 42%)
- Za dekadę to maksymalne zapotrzebowanie będzie jeszcze niższe - ok. 3,25 mln ton. Spowodują to rosnące wymogi w zakresie obowiązkowego recyklingu (65% w 2035 r.), wprowadzenie systemu kaucyjnego i tzw. Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta, które zmniejszą wolumen odpadów, a także włączenie spalarni do systemu EU ETS (opłat CO₂), co jeszcze bardziej podroży spalanie śmieci.
- Potwierdzają to różne dokumenty rządowe. Np. w projekcie "Strategii dla ciepłownictwa do 2030 r. z perspektywą do 2040 r." była nawet mowa o jeszcze niższych potrzebach w tym zakresie - na poziomie 1,5-1,8 mln ton w 2032 r. (!)

W POLSCE NIE POTRZEBUJEMY WIĘCEJ SPALARNI ODPADÓW

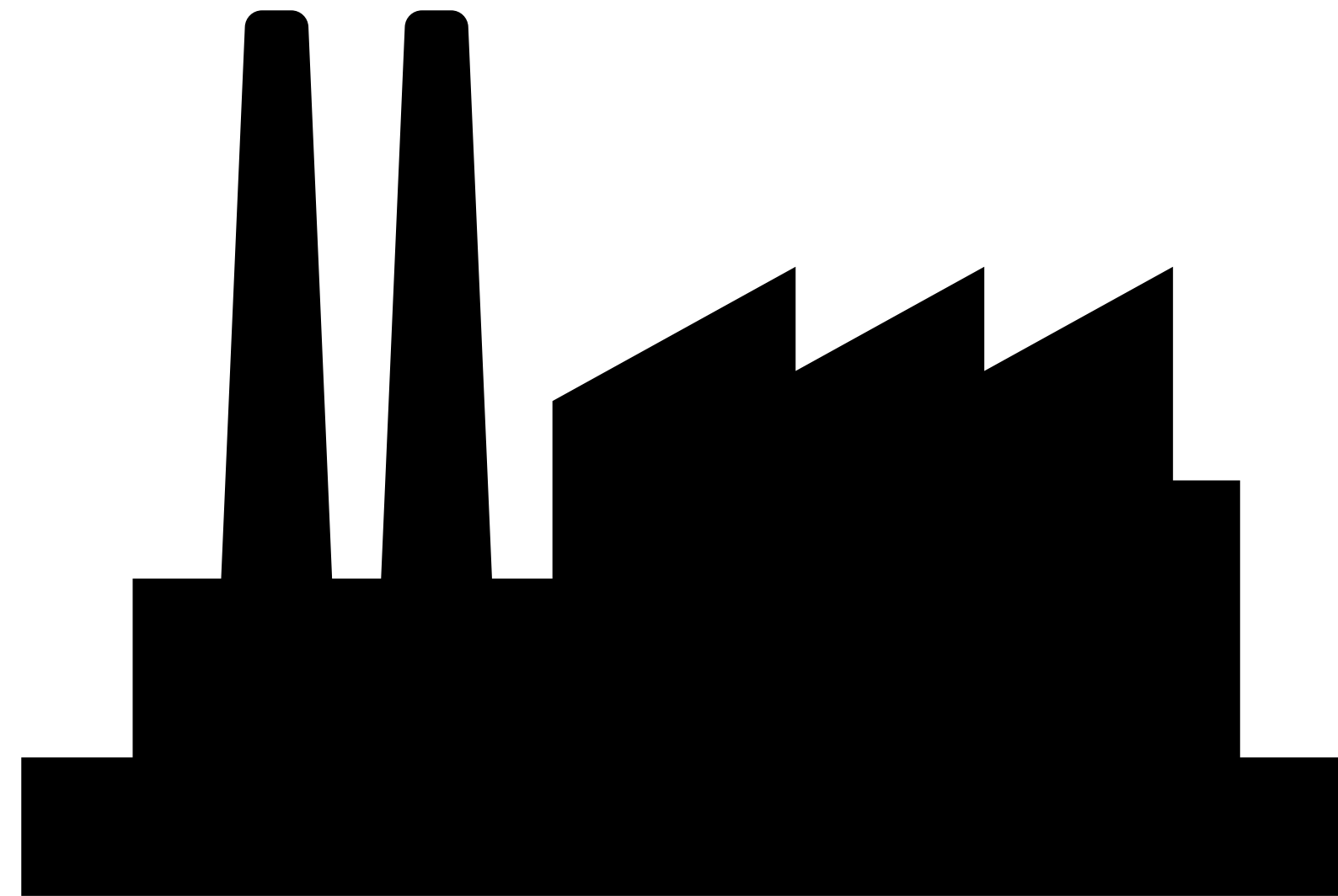
■ W Polsce:

- 9 spalarni i współspalarni odpadów (wydajność 1,7 mln ton)
 - 3 instalacje do spalania odpadów w cementowniach (1,23 mln ton, jak przekonuje przemysł cementowy z możliwością zwiększenia do 3 mln ton, realnie do 1,8 mln)
 - 6 spalarni w fazie rozruchu, budowie i rozbudowie (605 tys. ton)
 - 17 spalarni z uzyskanym dofinansowaniem NFOŚiGW (801 tys. ton)
 - 29 spalarni w zaawansowanym procedowaniu (2 mln ton)
 - 7 cementowni z rezerwami spalania odpadów kom. (570 tys. ton)
- To w sumie już 73 instalacji o wydajności nawet 6,9 mln ton rocznie (w tym 37 instalacji na 4,3 mln ton - istniejących w budowie lub z dotacją).

SPALARNIE W RELACJI DO OGÓŁU ODPADÓW KOMUNALNYCH

Instalacje	Liczba	Wydajność [Mg/r]	% w relacji do OK 2022 (GUS)
Czynne spalarnie i współspalarnie odpadów komunalnych	11	1 703 000	21,9%
Cementownie z dopuszczeniem spalania odpadów kom.	3	1 230 000	
Suma		2 933 00	
Spalarnie odpadów w rozruchu, budowie lub rozbudowie	6	605 000	26,4%
Suma		3 538 000	
Spalarnie odpadów z uzyskanym dofinansowaniem	17	800 700	32,3%
Suma		4 338 700	
Spalarnie odpadów w zaawansowanym procedowaniu	29	2 005 000	47,3%
Suma		6 343 700	
Rezerwy cementowni w zakresie spalania odpadów kom.	7	570 000	51,5%
Suma		6 913 700	

LISTA SPALARNI, WSPÓŁSPALARNI I CEMENTOWNI

Link w arkusza w Google Docs:
<https://bit.ly/spalarnie>

ŹRÓDŁA DANYCH

- Zestawienie instalacji do spalania odpadów komunalnych bazuje na oficjalnych dokumentach: przede wszystkim na raporcie Instytutu Ochrony Środowiska - Państwowego Instytutu Badawczego "Termiczne przekształcanie odpadów komunalnych w Polsce w 2022 r." ([link do raportu](#)).
- Ponadto wykorzystane zostały informacje z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, z Biuletynów Informacji Publicznej miast i gmin, stron wnioskodawców oraz informacje prasowe.
- W rzeczywistości lista spalarni powinna znacznie dłuższa ponieważ **nie ujęte** zostały propozycje budowy spalarni oraz spalarnie na wczesnym etapie procedowania (nawet jeżeli zostały wpisane do WPGO) oraz instalacje, gdzie zapowiedziano rezygnację z budowy (tak jak spalarnia Fortum na granicy Wrocławia). Gdyby je ująć to lista obejmowałaby grubo ponad 100 takich instalacji w Polsce.

CEMENTOWNIE TEŻ SPALAJĄ ODPADY

(POLSKA JEST DRUGIM CO DO WIELKOŚCI WYTWÓRCĄ CEMENTU W EUROPIE)

CEMENTOWNIE, A ODPADY KOMUNALNE

- Przemysł cementowy deklaruje zdolność do spalania nawet ponad 3 mln ton odpadów komunalnych, realnie oceniamy jednak te możliwości na poziomie 1,8 mln ton. Odejmując aktualny wolumen tj. 1,23 mln, jako niewykorzystany potencjał zapisaliśmy więc 570 tys. ton.
- W Polsce odpady (tzw. "paliwo" RDF) są spalane w dziesięciu cementowniach: Cement Ożarów w Rejowcu Fabrycznym oraz Karsach, Cementowni Warta w Trębaczewie, Cementowni Odra w Opolu, Cemex w Chełmie i Rudnikach, Dyckerhoff w Nowinach, Góraźdże Cement w Gogolinie, Lafarge w Małogoszczu i Bielawach. Przy czym odpady komunalne wg raportu IOŚ-PIB są obecnie dopuszczone do spalania tylko w trzech z nich (Cemex, Góraźdże, Dyckerhoff).

CO MÓWIUE?

DYREKTYWY, ROZPORZĄDZENIA, REZOLUCJE

- Zmiana podejścia do odpadów trwa w Unii Europejskiej już od 1999 r. (Dyrektywa UE 1999/31/WE w sprawie składowania odpadów).
- Już w preambule (pkt. 2) Dyrektywy UE 2018/850 wskazuje się, że stosując hierarchię postępowania z odpadami nie należy zastępować składowania odpadów ich spalaniem.

państwa członkowskie powinny (...) w większym stopniu przejść na zapobieganie powstawaniu odpadów, w tym ponowne użycie, przygotowanie do ponownego użycia i recykling oraz zapobiega[nie] zastępowaniu składowania odpadów ich spalaniem

- Dyrektywa UE 2018/851 wprowadza poziomy recyklingu i ponownego użycia odpadów komunalnych:
 - min. 55% w 2025 r.
 - min. 60% w 2030 r.
 - min. 65% w 2035 r.

DYREKTYWY, ROZPORZĄDZENIA, REZOLUCJE

- W Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 (tzw. Taksonomii), stwierdza się jednoznacznie, że spalarnie odpadów wyrządzają poważne szkody środowiskowe i nie wpisują się w Gospodarkę o Obiegu Zamkniętym (art. 17).
- Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 10 lutego 2021 r. 2020/2077(INI) w sprawie nowego planu działania dotyczącego Gospodarki o Obiegu Zamkniętym mówi wyraźnie o ograniczaniu spalania odpadów i nie zwiększaniu wydajności spalarni (art. 104).
- Kierunek zmian jest konsekwentnie utrzymywany:
Nowe taksonomie europejskie zostały opracowane i opublikowane, a w nich, m.in - kategoryczne wyłączenie spalarni odpadów innych niż niebezpieczne z taksonomii, a to oznacza, że nie mogą być finansowane z pieniędzy UE, oraz nie powinny być finansowane z pieniędzy publicznych - Piotr Barczak, specjalista do spraw polityk odpadowych w Europejskim Biurze Ochrony Środowiska (kwiecień 2022 r.)
- Wszystko wskazuje, że spalarnie śmieci zostaną od 2028 r. włączone do systemu EU ETS (handlu emisjami m.in. CO₂). Europejska Komisja ds. Środowiska, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności proponowała nawet włączenie ich już od 2026 r.

NEUTRALNOŚĆ KLIMATYCZNA I ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII

- Zgodnie ze strategią Fit for 55, do 2030 roku mamy osiągnąć redukcję emisji dwutlenku węgla o 55% względem 1990 r. Natomiast do 2050 r. kraje unijne mają osiągnąć neutralność klimatyczną.
- Nowy plan REPowerEU to odpowiedź na inwazję Rosji na Ukrainę i kryzys na rynku paliw. Plan zakłada przyspieszoną transformację energetyczną, na co przewidzianych jest aż 300 mld (!) euro.
- Główne filary REPowerEU:
 - oszczędzanie energii,
 - dywersyfikacja źródeł energii (zwiększenie OZE do 45%):
fotowoltaika, zielony wodór, biometan,
 - przyspieszenie transformacji energetycznej (odejście od spalania paliw)
60 mln pomp ciepła w 2030 r.,
 - inteligentne inwestycje i reformy.

PERSPEKTYWA KRAJOWA

- Samorządy są zachłyśnięte wizją spalania śmieci. Mówi się nawet o 100 takich instalacjach.
- W kalkulacjach najwyraźniej nie wzięto pod uwagę przewidywanego włączenia spalarni śmieci do systemu EU ETS, a także gwałtownego wzrostu kosztów uprawnień do emisji (obecnie 80-100 EUR za tonę, z tendencją wzrostową).
- Gwałtownie pogorszy się aspekt ekonomiczny spalarni w zakresie utylizacji śmieci ponieważ wiąże się to z realną emisją 2-2,5 tony CO₂ na każdą tonę spalonych odpadów, a to przełoży się na znaczący wzrost kosztów gospodarki odpadami
- Wytwarzanie energii ze śmieci stanie się również znacznie droższe. Należy pamiętać, że spalanie śmieci jest znacznie mniej efektywne od węgla. Potrzeba dwukrotnie więcej odpadów aby uzyskać podobną ilość energii, a to wiąże się z większymi emisjami CO₂.
- Unia Metropolii Polskich lobbowała (bezskutecznie) w Komisji Europejskiej za nie włączaniem spalarni śmieci do systemu EU ETS.

Anna Larsson, dyrektor do spraw ekonomii cyrkularnej w Reloop Platform, niepokoiła się w rozmowie z Portalem Samorządowym „zachłystnięciem się przez niektórych samorządowców wizją spalania”.

- Jakoś nie widać, żeby tyle mówiło się o instalacjach do recyklingu czy biogazowniach, a przecież to rozwiązania dużo tańsze, można je wybudować dużo szybciej... Do tego fundusze na wsparcie ich budowy są łatwo dostępne. Nie wiem, dlaczego wszyscy mówią tylko o spalarniach - dodaje.

Czy Bruksela - pod wpływem pandemii i ostatnich wydarzeń - może jednak zmienić podejście do inwestycji spalarniowych? Anna Larsson nie dostrzega takich sygnałów.

- Dyrektywy zostały przyjęte, taksonomia obowiązuje, a w niej hierarchia postępowania z odpadami jest zapisana jasno - przypomniała.”

JAKBY NIE LICZYĆ...

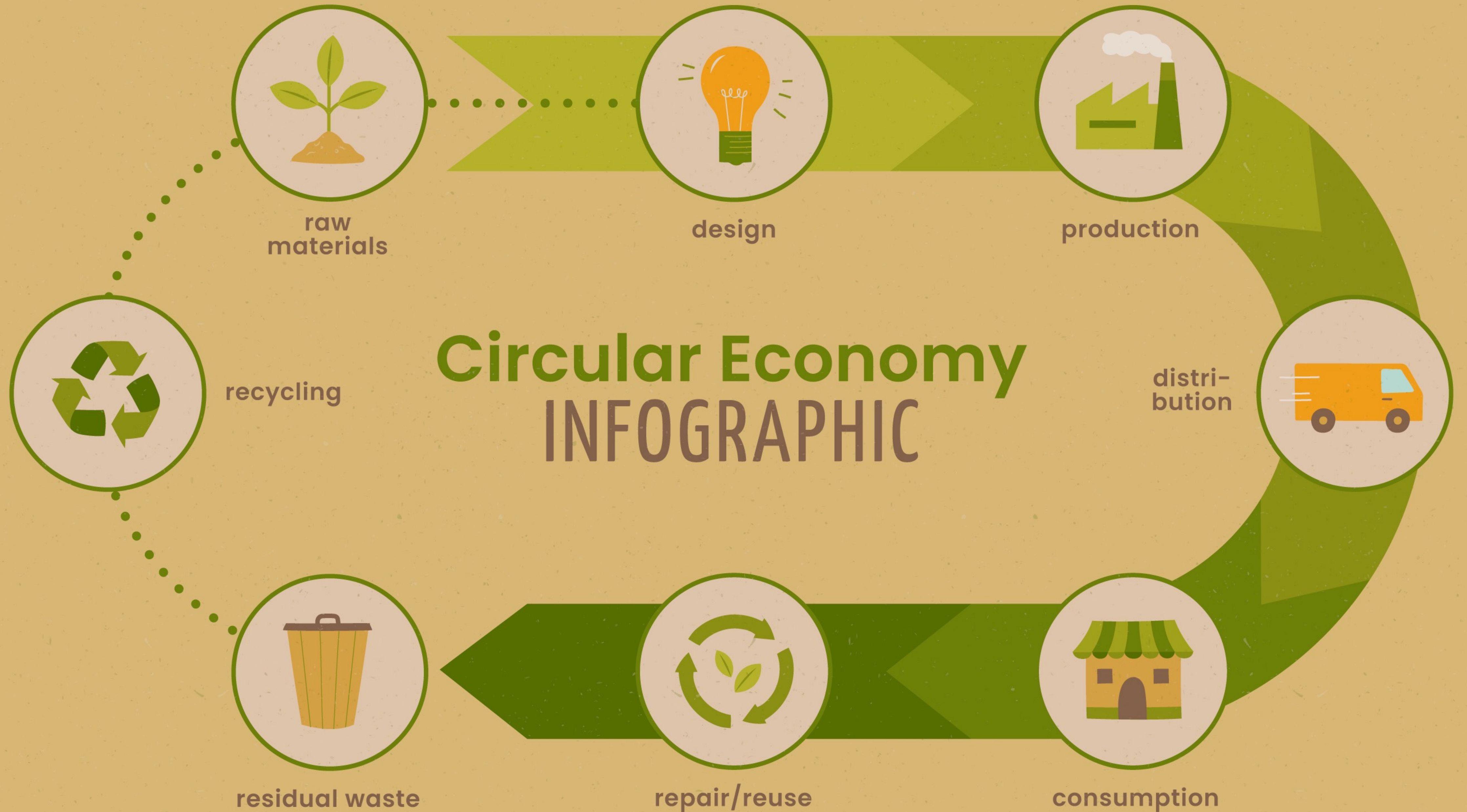
- Nawet zakładając najbardziej pesymistyczne wskaźniki wzrostu masy odpadów, nie licząc wprowadzenia rozszerzonej odpowiedzialności producenta, wdrażania dyrektywy single use plastics i powszechnego systemu kaucyjnego, nawet zakładając, że w 2035 r. będziemy musieli uporać się z 15,5 mln ton odpadów komunalnych to wówczas zgodnie z prawem będziemy mogli spalić maks. 25%, a więc 3,9 mln ton (przy składowaniu 10%), albo 35%, a więc 5,4 mln ton (przy nierealnym scenariuszu całkowitej likwidacji składowania).
- Jeszcze niższe szacunki zapisano w projekcie rządowej „Strategii dla ciepłownictwa do 2030 r. z perspektywą do 2040 r.” (Pkt 6.4):
Strumień niezagospodarowanych, palnych odpadów komunalnych, nie nadających się do recyklingu będzie wynosił w roku 2034 ok. 1,5-1,8 mln t rocznie.
- Oznacza to, że samo Ministerstwo Klimatu i Środowiska przyznaje iż potrzeby w zakresie spalania odpadów już teraz są spełnione (!).

ENERGIA Z ODPADÓW W NICZYM REALNIE NAM NIE POMOŻE...

- Spalanie odpadów NIE JEST żadnym rozwiązaniem na kryzys energetyczny. Spalanie odpadów NIE JEST także drogą do transformacji energetycznej kraju. Nawet gdybyśmy spalali WSZYSTKIE odpady komunalne będzie to kropelka w ogromnym morzu potrzeb energii elektrycznej i ciepła.
- Fakt nr 1: Ciepło ze spalarni to 0,16% rynku w Polsce. Nawet gdyby teoretycznie spalić (czego zakazują unijne dyrektywy) wszystkie palne frakcje, łącznie z tym co idzie do recyklingu, to będzie to maksymalnie 1% ciepła w Polsce.
- Fakt nr 2: Nawet gdyby wszystkie obecnie budowane i planowane spalarnie w Polsce spalały odpady z całą nominalną mocą to zapewnią raptem ok. 1% potrzeb w zakresie energii elektrycznej.
- Fakt nr 3: Dodatkowo, planowane włączenie spalarni odpadów do systemu EU ETS (a więc objęcia ich opłatami za emisje CO₂) od 2027/2028 r. spowoduje, że wytwarzana energia elektryczna i ciepło będą znacznie droższe.

GOSODARKA OBIEGU ZAMKNIĘTEGO I CELE RECYKLINGU

ŹRÓDŁA PROBLEMÓW

- Gospodarka odpadami w Polsce zorientowana jest na radzenie sobie ze skutkami, a nie przyczynami. Koszty ponoszą konsumenci, a nie faktyczni wytwórcy odpadów.
- Główne problemy to niski poziom selektywnej zbiórki i zanieczyszczenie poszczególnych frakcji.
- Odpady zmieszane są zanieczyszczone frakcją bio, która jest mokra i utrudnia odzysk pozostałych odpadów.
- Brakuje zachęt do ograniczania ilości odpadów, w sklepach królują jednorazowe opakowania. Producentom opłaca się ich wytwarzanie (stawka za wprowadzenie tony plastikowych opakowań na rynek w Polsce to 5 EUR, Czechy 206 EUR, Niemcy 1263 EUR).
- Iluzoryczne zachęty do samokompostowania, brak zachęt dla pełnego oddzielania bioodpadów kuchennych dla mieszkańców budynków wielorodzinnych,
- Niewystarczająca liczba biogazowni, które wytwarzają certyfikowany kompost.

JAK TO POPRAWIĆ?

- Zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami, zawartą w unijnych dyrektywach powinniśmy skupić się przede wszystkim na zasadzie 3R (Reduce, Reuse, Recycle), czyli:
 - **redukcji** ilości wytwarzanych odpadów (m.in. poprzez system Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta, służy temu również dyrektywa Single Use Plastic),
 - **ponownym użyciu** (w czym pomoże m.in. powszechny system kaucyjny na opakowania)
 - **recyklingu** (czemu należy pomagać lepszym sortowaniem na poszczególne frakcje i minimalizowaniem odpadów zmieszanych, a szczególnie przeciwdziałaniem wrzucania do nich frakcji bio, które je zanieczyszcza, bo zwykle są to mokre odpady).
- Zgodnie z celami unijnymi wyznaczonymi przez program REPower EU kierunki w zakresie rozwoju tańszej i czystej energii elektrycznej to energia słoneczna, wiatrowa oraz biogaz, a w zakresie ciepła - pompy ciepła i termomodernizacje.
- Budowa biogazowni, czyli instalacji do zagospodarowania bioodpadów kuchennych oraz zielonych, które stanowią 30-40% wszystkich odpadów komunalnych (dzięki czemu można relatywnie niewielkim nakładem radykalnie zwiększyć poziomy recyklingu).

PRZYSZŁOŚĆ TKWI W ZAGOSPODAROWANIU BIOODPADÓW!

- Powinniśmy budować biogazownie, a nie spalarnie, ponieważ bioodpady kuchenne i zielone stanowią aż 30-40% całej masy wytwarzanych odpadów komunalnych. Dziś często lądują w pojemniku na odpady zmieszane.
- Bioodpadów wytwarzamy taką masę, że jak ocenia prof. Jacek Dach z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, w Polsce mogłoby powstać 12.000 różnego rodzaju biogazowni, w których można osiągnąć 3,5 GW mocy energii elektrycznej pracy ciągłej, albo 7 GW pracy mocy szczytowej. W sumie więcej niż 2 elektrownie atomowe, których budowa jest planowana w Polsce.
- Do tego moglibyśmy mieć ponad 8 mld m³ biometanu rocznie. Czyli 2 razy więcej niż nasze krajowe wydobycie i mniej więcej tyle ile wynosił import gazu z Rosji do Polski.
- Dzięki biogazowniom możemy nie tylko uzyskać energię ciepłą i elektryczną, ale również podnieść poziom recyklingu, bo produktem biogazowni jest także nawóz.

**BŁĘDNE JEST MÓWIENIE, ŻE SPALARNIE DOMYKAJĄ
SYSTEM. NIC BARDZIEJ MYLNEGO. ONE GENERUJĄ NIE
TYLKO CHMURĘ CO₂, ALE TAKŻE GÓRY ŻUŻLI I POPIOŁÓW**

PIOTR BARCZAK

SPECJALISTA DO SPRAW POLITYK ODPADOWYCH W EUROPEJSKIM BIURZE OCHRONY ŚRODOWISKA

NEGATYWNY WPŁYW SPALARNI NA ZDROWIE I ŻYCIĘ

GLÓWNE ARGUMENTY PRZECIWI SPALANIU

- Spalarnie śmieci są szkodliwe dla klimatu i środowiska, m.in. ze względu na emisje CO₂, które musimy pilnie ograniczać.
- Spalarnie rozleniwiają i przez to hamują rozwój gospodarki obiegu zamkniętego. Zachęcają do nieokiełznanego pozyskiwania surowców, w tym pochodnych ropy.
- Spalarnie śmieci sprawiają, że zarówno za odbiór śmieci, jak i wytworzoną w nich energię będziemy płacić coraz więcej. Po włączeniu spalarni do systemu EU ETS należy liczyć się z dwu-trzykrotnym kosztem wzrostu opłat za śmieci do spalenia i wzrostem cen wytworzonej w nich energii cieplnej.
- Nawet najnowocześniejsze spalarnie trują, fatalne skutki rozciągnięte są w czasie na dziesiątki lat. Skutkami są m.in. nowotwory, bezpłodność, zmiany rozwojowe noworodków oraz wyższa śmiertelność... Potwierdza to wiele badań naukowych opublikowanych w renomowanych źródłach.
- Instalacje przepychane na siłę, bez liczenia się ze społecznością lokalną. Konsultacje społeczne są fikcją, utrudniany jest dostęp do dokumentów.

WPLYW NA ZDROWIE

- Nawet najnowocześniejsze spalarnie trują, co potwierdza wiele badań naukowych opublikowanych w renomowanych czasopismach naukowych. Fatalne skutki rozciągnięte są w czasie na dziesiątki lat - a te skutki to m.in. nowotwory, bezpłodność, zmiany rozwojowe noworodków oraz wyższa śmiertelność... Nie sposób przytoczyć tu wszystkich artykułów naukowych z wynikami, więc poniżej przykładowe.
- W 2020 roku opublikowano wyniki wieloletnich badań gdzie uczeni z Université Côte d'Azur (jednej z najlepszych badawczych uczelni Francji) badali dwa okresy 2005-2009 i 2010-2014. Stwierdzono wyższe występowanie u mieszkańców okolic spalarni groźnych nowotworów, np. ostrej białaczki szpikowej. Analizowaną populację zestawiono z olbrzymią grupą kontrolną blisko miliona mieszkańców Francji z obszarów nie narażonych na ekspozycję spalarni. <https://doi.org/10.1016/j.envres.2020.109681>
- W 2019 r. przeprowadzono badania w Pizie we Włoszech przez Narodowy Ośrodek Badawczy z Włoch. Okazało się, że u mieszkańców okolic spalarni częściej występował chłoniak, choroby układu krążenia, a u kobiet zwiększona tendencja do ostrych chorób układu oddechowego. <https://doi.org/10.3390/ijerph16162863>

WPLYW NA ZDROWIE

- Takich badań jest coraz więcej. Można to porównać do papierosów. Wcześniej ich wpływ na zdrowie i życie był bagatelizowany. Dziś każdy jest ostrzegany i rozumie zagrożenie. Podobnie dzieje się w przypadku spalarni.
- Pojawiają się pierwsze wyroki sądowe. Przykładowo we Francji w Vaux-le-Pénil (gmina Maincy) skargę na spalarnię złożyły władze gminy oraz 165 mieszkańców, sąd potwierdził związek pomiędzy działalnością spalarni, a zachorowaniami na nowotwory. Dopuszczalna norma dioksyn została przekroczona 2260 razy. Wyrok został utrzymany przez sąd apelacyjny pod koniec 2019 r. Droga wiodąca do spalarni była nazywana przez okolicznych mieszkańców „ulicą nowotworów”. ([artykuł La Parisien](#))
- W 2021 r. Uniwersyteckie Centrum Medycyny Ogólnej i Zdrowia Uniwersytetu w Lozannie (Szwajcaria) opublikowało wyniki badań z których jednoznacznie wynika, że okolice spalarni w tym mieście są dramatycznie skażone dioksynami. Skażenie jest tak wysokie, że zabronione jest uprawianie warzyw w przydomowych ogródkach, a dzieci nie mogą się w nich bawić. Spalarnia funkcjonowała tam przez ponad 60 lat. Zapewne też wydawała się bezpieczna i że spełnia wszystkie normy.

DZIĘKUJEMY ZA UWAGĘ

Sylwester Górski

Leszek Kędzior

Aleksandra Marciniak

dr Ewa Rozkosz

Jarosław Żugaj

Autor prezentacji: Leszek Kędzior

leszek.kedzior@stopspalarni.pl

